

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

D. A. Tractatus De Privilegiis Ecclesiae

Zanchi, Lelio

Veronae, M. D. LXXXVI.

Nonagesimum Secundum Priuilegium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61627)

sal. largian. s. Ad hec. Item aliquid iudicis officio expeditur. C. ut min. ab h. a. redi. se abst. in Auth. ibi possit. Item cum in integrum restitutio incidenter postuletur officio iudicis c. 2. de of. iud. Itē cum agitur de iniquitate iudicis in casu de quo habetur in c. interposita s. ulti. de appell. Item in petitione legati vel fideicommissi l. 2. C. de usu. fruc. Nam iste casus non debet excipi de regula cum ibi dicitur post litem non contestatam. Item cum agitur finium regundorum iudicio l. 3. C. si. regund. Item in Trebellianica restitutione l. penul. s. cum autem. C. ad Trebel. Item in causa hæresis post mortem 24. quæstio. 2. cap. sanē el 2. Item ubi offenditur commodum publicum 3. q. 3. c. quia ea. Item cum persona est incerta. diffamari. C. de ingen. & manumiss. Item ubi agitur de beneficio obtinendo Ecclesiastico c. eum qui de eo qui mit. in poss. re. ser. libro 6. Hæc enim
 4 quærelata sunt loquuntur in causa civili. † In criminalibus nunquam recipiuntur testes lite non contestata. Quia in tali casu probationes strictissimæ requiruntur. C. ap. Epiphanium de probat. l. pl. C. de probatio. qualiter in criminali causa procedatur dicitur 3. quæstio. 9. capitu. in summa capitu. veritatis de dol. & contuma.

S Y M M A R I U M.

- 1 Omnes iurare tenentur de calumnia in exordio litis.
- 2 Ordo clericalis est immunis, à iuramento calumnie.
- 3 Tutor tenetur directâ actione tutela si administrat, vel administrari faciat.
- 4 Industria hominis electa facit cessare regulam illam, quod aliud sit facere per se & per alium.
- 5 Clericus non obstante consuetudine potest iurare de calumnia.
- 6 Clericus quando tractatur de causa suâ Ecclesiæ iuramentum calumnie potest alteri committere, cum sine licentia superioris iurare non possit.

Nonagesimum Secundum Privilegium.

ECCLESIA gaudet privilegio. In legibus inveniuntur ut nullus clericus iurare præsumat, & tamen in lege reperitur, † quod omnes principales personæ in primo litis exordio de calumnia iurare teneantur

neantur, ex hac diuersitate in dubium refricatur. Verum clericus iuramentum hoc præstare debeat an alij officium illud committere: Et quia prohibitio fuit facta ex constitutione diui Marci, ut clerici non iurarent. Fuit quæsitum ab Imperatore Henrico, qualiter hæc contrarietas sit intelligenda. Ut auferatur dubietas constitutio prædicta ita interpretatur, ut ad omnes clericos Ecclesiarum generaliter pertinere iudicetur. Hanc interpretationem confirmat Honorius asserens, quod ad omnes clericos pertinet generaliter. Dicitur, Imperator Iustinianus decreuit, ut canones vim legum obtineant, & in canonibus pactum reperitur, ut clerici iurare non audeant. Et ꝑ ideo clericalis ordo à præstando iuramento calumniæ sit immunis. Ex hoc enim Imperator Hêricus statuit, quod Episcopus nec præbyter nec cuiuscuiuscunque ordinis clericus, nec Abbas nec Monachus, nec monialis in quacunque causa criminali, uel ciuili iusiurandum calumniæ subire cogatur. Sed aliis defensoribus hoc officium committatur. Papa autem dicit, quod si iurare uoluerint nullus Episcopus inconsulto Romano Pontifice, uel aliquis clericus in conspectu suo Episcopo iurare audeat. Et quicumq; in hoc edictum commiserit ueniam sibi nouerit denegandam sicut alij mandat ad subeundum iuramentum habetur ac si ipse iurasset. ꝑ Nam tutor tenetur directa actione tutelæ quando administrat sic & quando administrari mandat. Quia qui facit per alium perinde est ac si faceret per se ipsum l. ita §. quod si quis ff. de administrat. tnt. sicut tenetur interdicto unde ui qui deiecit per se ita si deiecit per alium l. prima. §. deiecit ff. de ui. & ui arm. & de reg. iur. l. hoc iure. §. qui deiecit item sicut tenetur l. Cornel. de sic. Qui occidit per se ita & qui occidit per alium C. de accus. l. non ideo. ff. de Senatusconsult. Syl. l. Et si certus sit percussor l. i. §. pen. ad Treb. Item sicut tanquam calumniator qui per se detulit, & non probatur: ita & qui per alium ff. de iur. fisc. l. 2. §. Diuus pius l. non tantum, & à die potest induci l. postulare. ff. de fideiuss. ꝑ Sed opponitur, & uidetur, quod longe aliud sit facere per se quàm per aliũ. ff. de sol. l. inter artifices. Sed dicendum est, quod ubi eligitur personæ industria regula non procedit l. una. §. ne autem. C. de caduc. toll. Sed ubi non eligitur personæ industria tunc procedit effectus regulæ. Opponitur etiam & uidetur impossibile esse factũ per aliũ p inde haberi ac si fuerit p se ipsũ, q̄a iure cauet, q̄ et factũ ab eodem diuersis

temporibus representaret identitatem eiusdem facti, ut ff. de condit. indeb. l. si non fortem §. liberis, & in Authen. de fi. de instrumen. Dicendum est quantum ad quantitatem, & veritatem impossibile factum esse vnius dici factum alterius. Sed de quodam iuris interpretatione procedit, quod factum vnius alterius intelligatur. In nemo ff. de duobus rer. eadem ratio est clerico. Nam eius persona est electa, quia clericus ordinatur. Et cum tractetur de Ecclesia sua merito decretum fuit, ut à iuramento se abtineat. Potest opponi, quod clericus etiam in eius causa non obstante contraria consuetudine iurare potest de calumnia, cap. ceterum de iuramen. calum. sol. Ibi praestitum fuit iuramentum ambabus partibus ad eliciendam veritatem. Conclusio hæc est, quod clericus in causa sua Ecclesie iuramentum calumnia potest alteri committere. Et per se iurare non cogitur nec debet sine superioris licentia.

SYMMARIUM.

- 1 De imperemptorium assignare cum agitur de rebus Ecclesiasticis nisi necessitas immineret non expedit.
- 2 Prima dilatio non est danda peremptoria.
- 3 Dilationes duæ dantur actori, & tres reo.
- 4 Dilationes plures dantur quando causa examinatur in Concilio Principis.
- 5 Dilationis datio limitatur, & quando.
- 6 Cautela est in dilationibus ut iudex faciat scribere in actis presentibus ambabus partibus, & non contradicentibus.
- 7 Consensus inducitur in iudicialibus ex non contradictione.
- 8 Dilatio est arbitraria iudici, habito respectu ad locum, ad personam, & ad causam.
- 9 Dilationis in causis summarijs sunt breuianda.
- 10 Dilationem breuiorem si sine causa iudex dat, litigans sit cautus protestari, uel appellare.
- 11 Dilatio probatoria quæ datur in iudicijs est semper communis.
- 12 Terminus datus ad probandum, & probatum habendum sunt testes examinandi infra terminum alius postea non admittuntur.